

**UCHWAŁA NR XXIV/212/2020
RADY GMINY WALCE**

z dnia 30 września 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Walce
na lata 2020 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713) oraz art. 16b ust. 2 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) Rada Gminy Walce uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Walce na lata 2020-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Walce.

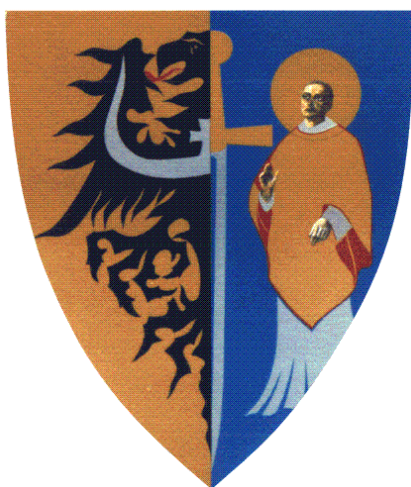
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mateusz Burczyk

Załącznik do uchwały Nr XXIV/212/2020

Rada Gminy Walce
z dnia 30 września 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WALCE NA LATA 2020 – 2030

I. Wprowadzenie

Podmioty instytucjonalne różnego poziomu, realizujące zadania polityki społecznej prowadzą działania nie tylko na podstawie aktów normatywnych, ale także według i poprzez przygotowane wcześniej strategie oraz programy. Niezależnie czy mówimy o globalnej, europejskiej, krajowej, regionalnej lub lokalnej polityce społecznej, to podstawy do podejmowania działań odnajdujemy w dokumentach o charakterze strategicznym¹

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, zwana dalej Strategią lub SRPS, opisuje problemy społeczne występujące w Gminie Walce oraz wskazuje, cele i kierunki działań, których zastosowanie pomoże zminimalizować ich negatywne skutki. Dlatego też, rozpoznano sytuację i potrzeby mieszkańców w wybranych obszarach polityki społecznej, takich jak: starość, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia i przemoc w rodzinie.

Problemy społeczne są doświadczane przez całą społeczność. Ich przewyciężanie wymaga zespolonych, skoordynowanych działań w oparciu o zintegrowane i planowe działania instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i podmiotów prywatnych oraz współdziałania obywateli. Istotą tego podejścia jest racjonalizacja działań, czyli uzyskiwanie lepszych efektów przy niezwiększonych kosztach w oparciu o negocjowanie celów i działań oraz systematyczny ich monitoring i ewaluację.

Strategia jest dokumentem zgodnym z założeniami odnoszącymi się do zagadnień polityki społecznej na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowisku lokalnym. Stwarza możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym środki Unii Europejskiej. Stanowi również bazę do opracowywania szczegółowych programów i projektów realizowanych w przyszłości. Stanowi podstawę realizacji działań, mających poprawić warunki życia mieszkańców Gminy Walce, w szczególności wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

II. Uregulowania prawne, w tym założenia wynikające z dokumentów strategicznych

Stworzenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020–2030, podobnie jak innych dokumentów przygotowywanych na różnych szczeblach administracji publicznej, jest pochodną obowiązujących przepisów prawnych. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, którym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”². SRPS ma szczególny kontekst społeczny, który uwzględnia problemy i potrzeby społeczne oraz skalę natężenia tych problemów, pozwala na zwalczanie i wdrażanie rozwiązań, które im zapobiegają i je niwelują. Proces przygotowania strategii jest przeprowadzony we współpracy z mieszkańcami i instytucjami. Rezultatem strategii ma być wywołanie zmiany i rozwiązanie szczególnie dotkliwych problemów społecznych w społeczności gminnej.

Przy opracowywaniu SRPS konieczne jest zachowanie spójności inicjatyw gminnych z działaniami w powiecie i województwie, służącymi wdrażaniu posiadanych przez nich strategii. Warunkuje to liczne zobowiązania dla gminy na etapie opracowania, jaki i realizacji strategii. Oprócz

---

¹ *Strategie w polityce społecznej*, M. Grewiński, A. Karwacki, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, s.6.

² Art. 17, ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U z 2019, poz. 1507ze zm.).

wspomnianych strategii lokalnych i regionalnych, niezbędne jest utrzymanie zgodności z krajowymi i międzynarodowymi dokumentami strategicznymi.

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jej wdrożenie, realizacja odpowiada obowiązującym przepisom prawnym, do których należą:

- Ustawa z dnia 12 marca o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnianiu socjalnym;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentacji;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;

Powiązania z innymi dokumentami identyfikującymi problemy społeczne:

- Projekt Europa 2030 Wyzwania i Szanse – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Wskazuje kierunki rozwoju gospodarki europejskiej, koncentrując się na stworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy oraz zachowania spójności społecznej oraz wskazując rozwiązania dotyczące depopulacji. www.mg.gov.pl
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Określa podstawowe cele i kierunki rozwoju Polski w ujęciu społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym do 2020 roku. Celem strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie posiadanych zasobów w sposób zapewniający rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. www.mir.gov.pl
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014 – 2020; www.mpips.gov.pl
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020 (PO WER); www.power.gov.pl
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2030 roku. Przedstawia rozwiązania pozwalające na optymalne wykorzystanie potencjałów i szans rozwoju naszego województwa oraz przeciwdziałania występującym w regionie problemom. Najważniejszym wyzwaniem rozwoju naszego regionu jest zapobieganie i przeciwdziałanie depopulacji. www.umwo.opole.pl
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 -2020 (RPOWO 2014-2-20). Stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania rozwojowe regionu, które zostały określone w głównych dokumentach strategicznych, www.umwo.opole.pl
- Strategia Rozwoju Gminy Walce na lata 2012 – 2020. Wyznacza kierunki rozwoju naszej gminy do roku 2020. Zapisy strategii kładą szczególny nacisk na rozwój przedsiębiorczości i dialogu obywatelskiego. Określa kilka obszarów których rozwój jest istotny dla Gminy Walce: www.walce.pl

Strategia rozwoju Gminy Walce jest dokumentem otwartym. Wiąże się to z koniecznością reagowania na zmiany społeczne i gospodarcze oraz uwzględnienie ich w dalszych etapach realizacji. Możliwe jest uwzględnienie dodatkowych zadań, które wpisują się w wyznaczone cele i kierunki działań.

III. Metodologia

Opracowanie strategii zostało powierzone pracownikom Ośrodka Pomocy Społecznej w Walcach.

Strategia została podzielona na części wprowadzającą, diagnozująco-analityczną i programową. W części wprowadzającej zawarte zostały ogólne informacje dotyczące dokumentu strategii, jej prawne uregulowania krajowe i europejskie. W części diagnozująco-analitycznej przedstawiono sytuację demograficzną gminy, infrastrukturę społeczną oraz opis sytuacji społecznej w obszarach takich jak: bezrobocie, uzależnienia, niepełnosprawność, starość. Do opisu zjawisk wykorzystano dane pozyskane z instytucji i organizacji. Autorzy dokonując analizy istniejących problemów społecznych Gminy Walce korzystali z baz danych będących w dyspozycji: Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy Walce, Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Policji, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji uczestniczących w rozwiązywaniu problemów.

Uzyskane w toku analiz wyniki i wnioski wykorzystano w analizie SWOT, dzięki której określono wewnętrzne uwarunkowania, czyli mocne i słabe strony miasta oraz zewnętrzne, czyli szanse i zagrożenia jakie przed nim stoją w najbliższych latach.

W strategii opisano aktualną sytuację społeczną Gminy Walce. Sformułowano cele oraz wskazano kierunki działań służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Strategia stanowi punkt odniesienia dla działań dotyczących problemów społecznych gminy. Szczegółowe działania służące rozwiązywaniu poszczególnych problemów społecznych zawierają się w miejskich programach (jednorocznych lub wieloletnich) obejmujących odpowiednio kwestie: niepełnosprawności, rodziny i opieki nad dzieckiem, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, ochrony zdrowia psychicznego.

IV. Diagnoza

1. Sytuacja demograficzna

O demograficznych uwarunkowaniach rozwoju społecznego można mówić w kontekście konsekwencji wynikających z istniejącej i prognozowanej do 2030 roku struktury ludności. Problemem są różnice w wariantach prognoz w zależności od sposobu i okresu prognozowania.

Tabela: Liczba mieszkańców Gminy Walce.

Lata	GUS ³
2016	5531
2017	5494
2018	5440
2019	5375
2025	5348
2030	5210

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Walce.

Głównym czynnikiem, który będzie w istotny sposób określał potrzeby społeczne mieszkańców gminy jest zmienność struktury ludności według płci i wieku. Analiza zmian w

³ Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030, www.gus.gov.pl,

strukturze wieku ludności wskazuje na konieczność prowadzenia aktywnej polityki określającej potrzeby seniorów, gdyż to ta grupa będzie najszybciej rosnąć.

Statystyki podają, że na koniec 2019 roku w Gminie Walce mieszkało 0,57% mieszkańców Opolszczyzny, a rejestr mieszkańców gminy wskazywał 5375 osób. Oznacza to, że w ciągu minionych lat liczba ludności ulega zmniejszeniu⁴. Powolny, lecz stały spadek liczby mieszkańców jest spowodowany przede wszystkim ruchami migracyjnymi ludności, ale ma również związek z postępującym procesem starzenia się populacji Gminy Walce.

Prognozowana struktura demograficzna gminy zakłada widoczny spadek liczby mieszkańców zarówno wśród kobiet i mężczyzn. Przybędzie osób w wieku poprodukcyjnym oraz osób po 80 roku życia. Wzrost populacji ludności w wieku poprodukcyjnym stanowić będzie istotny problem w organizowaniu życia dla osób starszych.

TABELA: Sytuacja demograficzna Gminy Walce

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Mieszkańcy			
Ogółem	5494	5440	5397
Wiek 0-14	695	696	704
Wiek 15-59	3714	3659	3598
Wiek 60 i więcej	1080	1085	1095
Kobiety			
Ogółem	2881	2849	2815
Wiek 0-14	346	353	349
Wiek 15-59	1809	1771	1733
Wiek 60 lat i więcej	726	725	733
Mężczyźni			
Ogółem	2613	2591	2582
Wiek 0-14	349	343	355
Wiek 15-59	1905	1888	1865
Wiek 60 lat i więcej	359	360	362
Rynek pracy			
Bezrobotni ogółem	96	85	90
Bezrobotni długotrwale ogółem	57	50	49
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	8	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

Najnowsze prognozy demograficzne nie są optymistyczne⁵. Największy spadek ludności występuje w grupie osób młodych i aktywnych zawodowo. Wyrażna jest tendencja rosnącej liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia. Jednocześnie populacja gminy podlega procesowi starzenia się całej struktury, przy czym tempo zmian struktury w kierunku starości całej populacji przyspieszy pod koniec dekady. Jednym z najpoważniejszych wyzwań, z którym musi zmierzyć się samorząd gminy jest zatem przeciwdziałanie skutkom przemian demograficznych i ruchów migracyjnych destabilizujących sytuację na opolskim rynku pracy oraz zaspokojenie potrzeb powoli „starzejącej się” populacji. Rosnąca średnia wieku statystycznego mieszkańca Gminy Walce, przy postępującej depopulacji gminy, która dotyczy w dużej mierze osób aktywnych zawodowo, ma

⁴ Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu, www.opole.stat.pl

⁵ Na podstawie przeprowadzonych ustaleń dotyczących prawdopodobnych przebiegów procesów demograficznych w województwie opolskim w nadchodzącej dekadzie wydaje się, że najbardziej możliwy jest scenariusz pośredni pomiędzy wariantem wzrostu a wariantem stagnacyjnym. Oznacza to, iż liczba mieszkańców będzie stale spadać, www.wszia.opole.pl

poważne konsekwencje dla sytuacji na lokalnym rynku pracy – powoduje m.in. znaczący wzrost obciążeń społecznych osób pracujących na rzecz grup, które już zakończyły aktywność zawodową lub jeszcze nie pracują.

2. Infrastruktura społeczna

Opiekę zdrowotną w Gminie Walce gwarantuje gminny ośrodek zdrowia i prywatne gabinety lekarskie oraz sieć aptek. Na system opieki zdrowotnej składa się również zespół osób i instytucji zapewniających opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy, w tym lekarze specjaliści medycyny rodzinnej odpowiedzialni za leczenie i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz poradnie specjalistyczne.

Nad bezpieczeństwem publicznym czuwają powołane do tego służby, Policja, straż pożarna, sądy, prokuratura.

Tabela: Infrastruktura i zasoby instytucjonalne w Gminie Walce.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych	1	42	42	42
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne	2	0	0	0
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	11	11	11
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

Gmina Walce w ubiegłym roku posiadała 42 mieszkania komunalne. Liczba ta nie zmienia się od wielu lat. Liczba wniosków o przydział mieszkania komunalnego jest pozytywnie rozpatrywana w coraz większej skali. Gmina posiada również 11 mieszkań socjalnych, co zaspakaja potrzeby w tym zakresie. Infrastrukturę komunalną gminy stanowią urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, energii cieplnej i gazowej. W każdym kolejnym roku zwiększała się liczba mieszkań wyposażonych w instalację podnoszącą standard i komfort użytkowania.

V. Problemy społeczne

1. Wysoki poziom starości demograficznej

Analiza mapy demograficznej Polski ukazuje, że tym, co wyróżnia województwo opolskie, w tym Gminę Walce jest wiekowa struktura ludności. Seniorzy, w wieku powyżej 60 lat, stanowią ponad 22% całej ludności województwa, co pod tym względem stawia nasz region na pierwszym miejscu w kraju. Proces starzenia się ludności cechuje się dynamiką, zwiększaną poprzez spadek poziomu dzietności oraz wydłużaniem się czasu trwania życia ludności.

Pomimo postępującej depopulacji województwa opolskiego, udział, jak i liczba mieszkańców w wieku starszym będą stale rosnąć. Społeczeństwo starzeje się. Zachodzące procesy demograficzne należy wykorzystać do rozwoju kompleksowych usług opiekuńczo-leczniczych adresowanych do seniorów, jak i poprawy dostępu do tych usług. Gmina Walce ma szansę wyróżnić się na tle województwa, tworząc dogodne warunki do życia osobom starszym, a zarazem wykorzystać ich potencjał i doświadczenie w rozwoju gminy.

Problemem zarówno osób z niepełnosprawnością, jak i osób starszych, poza utratą lub obniżeniem sprawności fizycznej, niejednokrotnie również intelektualnej jest rozluźnienie więzi rodzinnych. Rodzina z różnych przyczyn nie pełni w dostatecznym stopniu funkcji opiekuńczo zabezpieczających polegających na zapewnieniu środków niezbędnych do życia oraz sprawowaniu

opieki nad niepełnosprawnymi, chorymi lub starszymi członkami rodziny, którzy ze względu na wiek i stan zdrowia nie mogą same zaspokoić własnych potrzeb. Sytuacja taka rodzi zapotrzebowanie na różnego rodzaju formy pomocy społecznej – zarówno świadczonej w miejscu zamieszkania klienta, jak i pomocy instytucjonalnej o charakterze środowiskowym i stacjonarnym.

Jednym z ważniejszych problemów seniorów jest mało przyjazna przestrzeń publiczna i sieć komunikacji zbiorowej niedostosowana do ich potrzeb. Likwidacja barier architektonicznych oraz ułatwienia w samodzielnym przemieszczaniu się to podstawowy krok do aktywizacji tej grupy społecznej w każdej dziedzinie życia. Większa mobilność przełoży się jednocześnie na zacieśnianie kontaktów międzyludzkich oraz poprawę kondycji fizycznej i psychicznej. Równie istotnymi barierami ograniczającymi osoby starsze są przede wszystkim niskie kompetencje cyfrowe, niewystarczająca wiedza na temat możliwych zastosowań Internetu w życiu codziennym, a także mała motywacja do ciągłego poszerzania wiedzy i nabywania nowych umiejętności. W dobie powszechnego zastosowania technologii cyfrowych niezbędne jest zatem opanowanie przez seniorów podstawowych umiejętności w zakresie korzystania ze sprzętu komputerowego, oprogramowania oraz różnego rodzaju aplikacji zwiększających m.in. komfort życia⁶.

Podjęte działania powinny służyć rozwojowi nowoczesnych, specjalistycznych usług i placówek dedykowanych osobom starszym. Działania powinny także zwiększać motywację osób starszych do samorozwoju oraz ich aktywizacji zawodowej, ruchowej, kulturalnej i edukacyjnej. Wpłynąć to może na ograniczenie skutków niekorzystnych procesów demograficznych, zmianę postrzegania osób starszych, a jednocześnie może zwiększyć integrację społeczną. Pakiet obejmuje również działania, które umożliwią pozyskanie kompetencji cyfrowych, a zarazem posłużą zwiększeniu aktywności osób starszych na różnych polach życia osobistego i zawodowego⁷.

Osoby starsze z terenu Gminy Walce, które wymagają zapewnienia całodobowej opieki i pomocy w codziennym funkcjonowaniu mogą zostać umieszczone w Domach Pomocy Społecznej, które prowadzą dla swoich mieszkańców szeroką działalność rekreacyjną oraz kulturalno – oświatową. Wszelkie prowadzone zajęcia i oferowane usługi zmierzają do pełnego uczestnictwa mieszkańca w życiu społecznym. Analiza danych wskazuje wzrost liczby osób umieszczonych w domach pomocy społecznej, których pobyt jest opłacony ze środków budżetu Gminy Walce. W oparciu o analizę posiadanych danych tendencja ta, w perspektywie najbliższych lat, nie ulegnie zmianie.

Tabela: Osoby korzystające z pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba rodzin	26	20	20	22
Liczba osób w rodzinach	51	32	32	36
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
Liczba rodzin	49	48	54	38
Liczba osób w rodzinach	77	70	82	58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

Do najczęstszych przyczyn, zmuszających osoby starsze do korzystania z pomocy społecznej należą: niskie emerytury i związane z tym ubóstwo, choroby i wynikający z tym brak środków na zakup leków, niepełnosprawność i samotność i związane z tym ograniczenia w załatwianiu spraw

⁶ Część założeń zawarta jest w Programie Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2025 roku, www.ssd.opolskie.pl

⁷ Tamże.

życiowych i samoobsługa. Program pomocy obejmuje wsparcie finansowe, system usług opiekuńczych oraz propozycję zmiany sposobu życia. Formy proponowanej pomocy mają na celu utrzymanie starszych osób w środowisku lokalnym z zdolnościami do samoobsługi. Na terenie gminy brak jest placówek zapewniających osobom starszym wsparcie i pomoc.

2. Alienacja osób długotrwale bezrobotnych

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a bardzo często jakichkolwiek decyzji, co wpływa na funkcjonowanie całej rodziny. Stopa bezrobocia w Gminie Walce na koniec 2019 roku wynosiła niecałe 3%⁸ (90 osób) i była niższa od poziomu na terenie powiatu, województwa i kraju. Przeciętny bezrobotny mieszkaniec Gminy Walce to, kobieta(55%), osoba długotrwale pozostająca bez pracy(ponad 80%), w wieku powyżej 50 lat(42%), z wykształcenie na poziomie nie większym niż zawodowe, bez kwalifikacji lub z dezaktualizowanymi kwalifikacjami. Niski poziom bezrobocia w gminie daje szansę dla osób bezrobotnych na powrót do grona osób aktywnych zawodowo. Najwięcej miejsc pracy jest tworzonych w usługach i handlu. Poszukiwani są również pracownicy budowlani o różnych specjalnościach. Jest szansa, że osoby bez pracy, po uzyskaniu odpowiedniego wsparcia w formie szkoleń społeczno-zawodowych, znajdą zatrudnienie w przedsiębiorstwach z terenu gminy i najbliższej okolicy.

Tabela: Osoby korzystające z pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
UBUSTWO				
Liczba rodzin	54	31	34	21
Liczba osób w rodzinach	122	49	58	41
BEZROBOCIE				
Liczba rodzin	43	42	37	22
Liczba osób w rodzinach	115	110	95	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

3. Wyłączenie osób i rodzin z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność definiowana, jako długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka może dotknąć lub dotyka każdego z nas w sposób bezpośredni lub pośredni. Ograniczenia te wynikają z obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, za niepełnosprawną uważa się osobę trwale lub okresowo niezdolną do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą, konieczna jest zatem polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające

⁸ Dane PUP w Opolu, www.pup.opole.pl

niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi jeżeli chodzi o ich edukację i aktywny udział w społeczeństwie. Sporych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa, oraz budowa dla tej grupy osób systemu wsparcia.

Tabela: Osoby korzystające z pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba rodzin	26	20	20	22
Liczba osób w rodzinach	51	32	32	36
USŁUGI OPIEKUŃCZE				
Liczba osób	11	11	9	10
Liczba świadczeń	3172	1654	1023	1223
DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA				
Liczba osób	49	48	54	38
Liczba świadczeń	77	70	82	58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

Dokładna liczba osób z niepełnosprawnością w Gminie Walce nie jest znana. Wśród ogółu osób z niepełnosprawnością znajdują się zarówno osoby posiadające formalny dokument potwierdzający fakt bycia osobą niepełnosprawną (wydane orzeczenie), jak również nieposiadające orzeczenia (w tym niepełnosprawne biologicznie). Spośród osób z niepełnosprawnością, 1/3 stanowią osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności. Z kolei spośród osób z orzeczoną niepełnosprawnością, najliczniejszą grupę stanowią osoby zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Liczba osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności jest porównywalna – z niewielką przewagą stopnia umiarkowanego. Orzeczenia o niepełnosprawności mieszkańców wydaje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W poszczególnych latach była zróżnicowana.

Przy wielości podmiotów oferujących osobom niepełnosprawnym rehabilitację społeczną, zdrowotną i zawodową zachodzi potrzeba zwiększenia koordynacji działań zarówno instytucji samorządowych jak i pozarządowych. Przy zakładanej do 2030 roku wzrastającej liczbie osób niepełnosprawnych należy zadbać o indywidualizację rozwoju dla osób pozostających w wieku aktywności zawodowej i indywidualizowaną rehabilitację i opiekę dla niepełnosprawnych w wieku poprodukcyjnym. Systematycznie wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymaga dostosowania gminy do potrzeb tej grupy społecznej. Oznacza to potrzebę systematycznego diagnozowania potrzeb tej grupy oraz inwentaryzację istniejących barier nie tylko architektonicznych, ale także mentalnych.

4. Wykluczenie rodzin o niskich dochodach, deficyty umiejętności rodzicielskich

Stosunek państwa do rodziny oraz zakres jej ochrony wskazują przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo powinno stwarzać optymalne warunki dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, wspierać ją w sferze społecznej (umacnianie więzi), socjalnej (np. świadczenia materialne i niematerialne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej), gospodarczej (prowadzenie właściwej polityki podatkowej np. ulgi, polityki mieszkaniowej np. dofinansowania do zakupu mieszkań) oraz powinno chronić ją przed zagrożeniami.

Diagnoza problemów społecznych oparta została na analizie dokumentów własnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Walcach. Ustawa o pomocy społecznej za rodzinę uważa osoby spokrewnione

lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Zadania z zakresu wspierania rodziny realizowane są zgodnie z zasadą pomocniczości.

Tabela: Osoby korzystające z pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
ZDARZENIA LOSOWE				
Liczba rodzin	0	0	1	14
Liczba osób w rodzinach	0	0	2	48
SIEROCTWO				
Liczba rodzin	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba rodzin	1	0	0	1
Liczba osób w rodzinach	2	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

Jak wynika z danych OPS w okresie 2016-2019, najczęstszymi powodami przyznania rodzinie świadczeń z pomocy społecznej było ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny borykające się z różnymi problemami mogą liczyć na pomoc i wsparcie ze strony OPS. W rodzinie przeżywającej problemy, może wystąpić potrzeba zabezpieczenia dobra dziecka poprzez umieszczenie go w jednej z form pieczy zastępczej. Jednak najlepszym środowiskiem do rozwoju dziecka jest rodzina biologiczna. Jeśli nie ma takiej możliwości należy dziecku zapewnić warunki rozwoju maksymalnie zbliżone do środowiska rodzinnego.

Dla rodzin przeżywających trudności wychowawcze realizowane jest wsparcie asystenta przy współpracy z pracownikami socjalnymi i innymi specjalistami rodzinnymi. Dla każdej rodziny objętej pomocą opracowywany jest plan, w realizację którego włączani są członkowie rodzin. Plany obejmują działania mające na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych w określonym terminie i przewidywanych efektach. W pierwszej kolejności asystent rodziny dba o rozwiązywanie podstawowych problemów socjalnych, mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych i prawnych. Pomaga również w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, mobilizując do podejmowania aktywności społecznej.

Bardzo istotnym zagadnieniem, ze względu na charakter, na zjawisko przemocy w rodzinie. Przemoc domowa to każde zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie, skierowane przeciwko bliskiej osobie, powodując fizyczne lub psychiczne cierpienie. Występuje kilka form przemocy: PRZEMOC FIZYCZNA — każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m. in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni, parzenie, nieudzielanie koniecznej pomocy, itd.). PRZEMOC PSYCHICZNA — agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m. in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia itp.). PRZEMOC EKONOMICZNA — uniemożliwianie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, itp.). PRZEMOC SEKSUALNA — wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi,

sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp. (np. mąż który stosuje przemoc, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt). ZANIEDBANIE — przemoc nie musi mieć formy działania. Przemocą jest także zaniedbanie i niezaspakajanie podstawowych potrzeb członka rodziny, które prowadzi do jego cierpienia.

Na terenie gminy i w najbliższej okolicy działają instytucje świadczące pomoc i realizujące programy przeciwdziałające zjawisku przemocy. W ramach realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie funkcjonuje powołany przez Wójta Gminy Walce Zespół Interdyscyplinarny, który realizuje procedurę „Niebieskiej Karty”. Z obserwacji wynika, że liczba zgłoszeń aktów przemocy jest większa w każdym roku. Osoby objęte procedurą, doświadczające przemocy, zostają objęte pomocą. Są kierowane do placówki dla ofiar przemocy, udzielana jest im pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i socjalna. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje działania przeciw przemocy.

5. Uzależnienie od środków psychoaktywnych

Uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych stanowią jedną z istotnych przyczyn zaburzeń funkcjonowania rodziny. Liczba rodzin, które jako powód ubiegania się o pomoc w formie świadczeń wskazywały alkoholizm i narkomanię od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w statystykach Opola z pewnością różnią się od stanu faktycznego. Do uzależnień i zachowań nałogowych zalicza się m.in.: alkoholizm, narkomanię, zaburzenia odżywiania, lekomanię, pracoholizm, nikotynizm i hazard. Nałogi niszczą człowieka powoli, ale skutecznie. Wyzwolić się od nich jest bardzo trudno. Najczęściej potrzebna jest psychoterapia, a czasami również odtruwanie organizmu i leczenie farmakologiczne.

Mając na uwadze negatywne skutki uzależnień, szczególnie ważne są działania profilaktyczne przeciwdziałające tym zjawiskom. Działania adresowane powinny być nie tylko do osób uzależnionych, ale również do rodzin dotkniętych współuzależnieniem oraz środowiska lokalnego. Pomoc realizowana winna być poprzez poradnictwo, szersze i pogłębione konsultacje ze specjalistami, propozycje udziału w terapii indywidualnej i grupowej oraz kierowanie do specjalistycznych placówek leczenia uzależnień. Szeroka współpraca instytucji podnosi skuteczność funkcjonowania systemu działającego na rzecz rozwiązywania kwestii uzależnień. Profilaktyka w szkołach, dobrze funkcjonujące leczenie odwykowe, sieć wyspecjalizowanych organizacji wspierających, stwarza szansę na ograniczanie rozmiarów i problemów związanych z uzależnieniami.

Tabela: Osoby korzystające z pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
ALKOHOLIZM				
Liczba rodzin	10	22	12	11
Liczba osób w rodzinach	14	56	12	17
NARKOMANIA				
Liczba rodzin	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Walcach.

Najbardziej rozpowszechnionym nałogiem jest alkoholizm. Mechanizm powstawania uzależnienia nie jest do końca wyjaśniony, ale ma bezpośredni związek z nadużywaniem alkoholu. Niestety, nie ma skutecznej recepty na alkoholizm. Często po wieloletniej abstynencji wszelki kontakt z trunkami wysokoprocentowymi może skutkować nawrotem problemu. Coraz powszechniejszym

uzależnieniem, szczególnie wśród młodych osób jest uzależnienie od narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Termin społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny został wprowadzony w sposób systematyczny do literatury socjologicznej w latach 70-tych. Oznacza umiejętność współpracy międzyludzkiej w obrębie grup i organizacji w celu realizacji własnych interesów. Warto podkreślić, że w tym paradygmacie kapitał społeczny jest niezbędnym elementem społeczeństwa obywatelskiego⁹. Pojęcie kapitału społecznego, po spopularyzowaniu przez Putnama, stało się częstym elementem studiów nad pozaekonomicznymi źródłami i uwarunkowaniami rozwoju gospodarczego. Przykładem zainteresowania się nim przez instytucje rządowe i pozarządowe są studia nad zasobami kapitału społecznego¹⁰.

Na terenie gminy działa wiele organizacji pozarządowych zajmujących się m.in. sprawami społecznymi, pomocą najuboższym, sportem i turystyką oraz kulturą i edukacją. W tej grupie przeważają stowarzyszenia i ich jednostki terenowe.

Samorząd gminy współpracuje z organizacjami przede wszystkim poprzez zlecenie realizacji zadań publicznych na podstawie otwartych konkursów ofert oraz w trybie pozakonkursowym, tzw. małych zleceń. Gmina przekazuje dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu: wychowania i edukacji, sportu, turystyki i rekreacji, kultury i sztuki, ochrony zdrowia, patologii społecznych, pomocy społecznej.

Analizując sytuacja w zakresie kapitału społecznego, w Gminie Walce podobnie jak i w całym regionie, nie przedstawia się najlepiej i wymaga podjęcia intensywnych działań ze strony administracji publicznej wspierającej inicjatywę. Wzajemne zaufanie i kooperacja pomiędzy instytucjami, organizacjami i przedsiębiorcami oraz aktywni mieszkańcy mogą być szansą na rozwój gospodarczy regionu.

Szansą wzmocnienia potencjału sektora organizacji pozarządowych jest podejmowanie projektów partnerskich, w których uczestniczyć będzie lokalny samorząd oraz organizacje pozarządowe. Celem tego typu projektów byłoby wszechstronne wsparcie sektora pozarządowego. Na tej bazie możliwe jest przygotowanie wspólnych inicjatyw i projektów, których celem będzie wsparcie organizacji pozarządowych, w tym realizowanych przez nie zadań.

---

⁹ Francis Fukuyama, *Zaufanie: kapitał społeczny, a droga do dobrobytu*, wyd. PWN, Warszawa/Wrocław 1997.

¹⁰ Robert D. Putnam, *Samotna gra w kręgle*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.

VI. Analiza SWOT

1. Wysoki poziom starości demograficznej

Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> - realizacja działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowaniu opieki - uwrażliwiona na problemy i potrzeby ludzi starszych społeczność lokalna - kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczającego wsparcia udzielanego osobom starszym w ramach małych form pomocy - ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych - brak mieszkań chronionych - brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób starszych - niewystarczająca oferta usług psychologicznych dla seniorów
Szanse <ul style="list-style-type: none"> - wiedza posiadana przez osoby starsze o dostępnych formach pomocy - rosnąca liczba osób starszych, którzy z uwagi na wydłużenie się wieku emerytalnego, mogliby świadczyć pomoc wzajemną innym seniorom - rozwój usług ukierunkowanych na osoby starsze	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba osób starszych potrzebujących usług opiekuńczych - brak grup i instytucji wsparcia dla osób starszych - niezadawalający poziom życia osób starszych - niski udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych - mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową - marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych - nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie – brak mieszkań serwisowanych

2. Alienacja osób długotrwale bezrobotnych

Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> - elastyczny i chłonny rynek pracy - wysoki poziom wiedzy kadry zajmującej się wsparciem dla danego środowiska - organizowanie robót interwencyjnych, prac publicznych i społecznie użytecznych - realizacja projektów reintegracji społecznej i zawodowej	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> - brak diagnozy postaw społecznych bezrobotnych wobec kwestii zatrudnienia - niski poziom wykształcenia i nieadekwatne do potrzeb rynku pracy kwalifikacje zawodowe - niedostateczna współpraca instytucjonalna w realizowanych działaniach na rzecz długotrwale bezrobotnych - brak centrum integracji społecznej
Szanse <ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja zawodowa osób długotrwale nieaktywnych zawodowo - ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> - dziedziczenie postaw pasywnych w rodzinach długotrwale bezrobotnych - udzielanie wsparcia osobom długotrwale bezrobotny, którego forma i wysokość

- realizacja programów aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych	demobilizuje podjęcie pracy - nieefektywne wykorzystywanie środków finansowych kierowanych na reintegrację osób bezrobotnych
---	---

3. Wyłączenie osób i rodzin z niepełnosprawnością

<p style="text-align: center;">Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - sieć informacyjna dla osób niepełnosprawnych i przysługujących im prawach - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych - wrażliwa na potrzeby i problemy niepełnosprawnych społeczność lokalna - dobry przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi 	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym - niewielki udział w likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - niski poziom upowszechniania wśród niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy - brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych - niski poziom wykształcenia i nieadekwatne do potrzeb rynku pracy kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych - istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych - realizacja programów reintegracji społeczno-zawodowej dla osób niepełnosprawnych - większe zaangażowanie środków na wsparcie dla niepełnosprawnych w postaci tworzenia dziennych ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają wsparcia - nieodpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu - ograniczona działalność w zakresie edukowania o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych - wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej i usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych chorych psychicznie.

4. Wykluczenie z rynku usług społecznych rodzin o niskich dochodach, deficyt umiejętności rodzicielskich

<p style="text-align: center;">Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży - dobra komunikacja pomiędzy pracownikami sfery publicznej i pozarządowej - warunki sprzyjające prowadzeniu skutecznej pracy socjalnej - aktywność w poszukiwaniu przez pracowników służb społecznych środków pozabudżetowych - wykwalifikowana kadra do pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość środków finansowych - brak analizy potrzeb rodzin dzieci i młodzieży - niedostateczna liczba ośrodków wsparcia - mała ilość asystentów rodzin - hermetyczność rodzin - trudności w diagnozowaniu zjawiska przemocy
--	---

	- brak współpracy pomiędzy instytucjami przeciwdziałającymi zjawisku przemocy
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrastające znaczenie organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży - zadowalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną - prowadzenie przez urzędy pracy szkoleń dla bezrobotnych matek ułatwiających powrót na rynek pracy - utworzenie stanowisk asystentów rodzin - zaangażowanie i uświadomienie mieszkańców w kierowanie do specjalistycznych placówek 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpad więzi społecznej i zanik kontroli społecznej - występowanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny: uzależnień, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwo - rosnąca liczba osób usamodzielniających się pozostawionych bez wsparcia - zniechęcenie długotrwałym okresem trwania pracy edukacyjno-terapeutycznej - wzrost liczby osób dotkniętych zjawiskiem przemocy

5. Uzależnienie od środków psychoaktywnych

<p style="text-align: center;">Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom wiedzy kadry terapeutycznej - dostęp do placówek pomocowych 	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak specjalistycznych placówek diagnozujących i leczących uzależnienia - brak działań promujących trzeźwy styl życia - brak koordynacji działań zwalczających zjawisko uzależnień - nieefektywne wykorzystanie środków na przeciwdziałania - niski wskaźnik skuteczności leceń uzależnień
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie programów edukacyjnych i wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z zagrożonych środowisk - realizacja skoordynowanych programów, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży(aktywizacja dorosłej młodzieży na terenie gminy) 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> -wzrost liczby osób zażywających środki psychoaktywne - spadek wieku podejmowania eksperymentowania z używkami - napływ łatwo dostępnych środków psychotropowych na terenie miasta - upowszechnianie się kultury brania pod wpływem trendów z Europy Zachodniej - nieskuteczne działania władz w ograniczaniu zażywania substancji odurzających

6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

<p style="text-align: center;">Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - duża liczba organizacji pozarządowych - liczne przedsięwzięcia organizowane przez organizacje pozarządowe - dążenie do podnoszenia jakości działań organizacji(wzmocnienie i kształtowanie kadr) - zaangażowanie władz lokalnych we współpracę ze środowiskami lokalnymi 	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdrobnienie organizacji pozarządowych - znikoma promocja działań organizacji pozarządowych w mediach - niska świadomość obywatelska, brak aktywności i odpowiedzialności za wspólnotę - brak łatwego dostępu do usług infrastrukturalnych(szkolenia, doradztwo)
--	---

	- niewystarczająca współpraca władz z przedstawicielami organizacji pozarządowych (brak zaufania, zlecanie zadań, korzystanie z wsparcia i wiedzy)
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - entuzjazm i zaangażowanie członków organizacji pozarządowych - współpraca z mediami, nagłaśnianie działań - współpraca organizacji pozarządowych (wspólne projekty) - wzrost zainteresowania działaniami na rzecz innych oraz udziałem w wolontariacie 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - bierność społeczeństwa, niechęć do podejmowania nowych przedsięwzięć - brak konsolidacji wynikających z dalszego niepotrzebnego rozdrobnienia organizacji - zbyt małe nakłady na organizację i promocję przedsięwzięć - dalsze ubożenie społeczeństwa

VII. Problemy, cele, kierunki i sposoby realizacji

1. Wysoki poziom starości demograficznej

Problemy szczegółowe	Cel główny	Kierunek działań	Sposób realizacji
Deficyty wiedzy na temat procesów starzenia się i umiejętności społecznych osób wchodzących w trzeci wiek	Wzmocnienie potencjału osób wychodzących z rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie dostępności do poradnictwa dla seniorów - poszerzenie oferty usług społecznych o wyspecjalizowane usługi psychologiczne - promowanie programów służących edukacji, kreatywności i zagospodarowywaniu potencjału osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> - angażowania młodzieży w projekty edukacyjne, związane z poradnictwem, i inne bezpośrednie kontakty, służące rozwojowi wiedzy i umiejętności społecznych przenikających ich wzajemne relacje, - uzupełnienie katalogu usług opiekuńczych o usługi psychologiczne dla seniorów korzystających z opieki w miejscu zamieszkania, - powierzenie w drodze konkursu ofert organizacji pozarządowej redakcję i dystrybucję publikacji adresowanej do seniorów. - organizacja kampanii społecznych kreujących wizerunek seniora nie obciążony stereotypami, - spotkania edukacyjne dla osób w wieku 50+ nt. przygotowania się do wieku senioralnego - akcje i spotkania informacyjne zachęcające pracodawców do zatrudniania osób w wieku senioralnym.
Niskie dochody własne skutkujące brakiem możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych przez seniorów	Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych i społecznych, tworzenie warunków do możliwie maksymalnego zaspokojenie potrzeb seniorów	<ul style="list-style-type: none"> - szersze wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych oferujących pomoc żywnościową (dotyczy wszystkich grup wymagających pomocy) - inspirowanie i angażowanie wolontariuszy w działania na rzecz poprawy jakości życia seniorów. 	<ul style="list-style-type: none"> - redystrybucja żywności oferowanej przez Bank Żywności - promocja realizacji praktyk studenckich i prac dyplomowych w powiązaniu z potrzebami indywidualnymi i zbiorowymi seniorów.
Rokrocznie wzrastające zapotrzebowanie na skoordynowane,	Rozwijanie zróżnicowanych form wsparcia seniorów	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności do miejsc wyspecjalizowanego wielowymiarowego wsparcia dla seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie wielofunkcyjnej placówki pomocy i wsparcia dla seniorów - poszerzenie bazy lokali mieszkalnych dla seniorów - rozwój budownictwa dla seniorów

wyspecjalizowane usługi społeczne, świadczenia medyczne i pielęgniarские		- rozwijanie infrastruktury usług z uwzględnieniem głosu organizacji, instytucji i gremiów działających w obszarze usług senioralnych	
Atomizacja rodzin, „wypychanie” z kręgu wspólnoty rodzinnej seniorów niepełnosprawnych i o niskim statusie materialnym	Zabezpieczenie bezpiecznego bytu i włączenie społeczne seniorów	- przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych - pomoc osobom doświadczającym wykluczenia w odnalezieniu się w nowej dla nich sytuacji społecznej	- wzmocnienie kompetencji społecznych i ekonomicznych rodzin przeżywających trudności związane z brakiem umiejętności opiekuńczych nad starszymi członkami rodziny - rozwój wolontariatu senioralnego i grup samopomocowych

2. Alienacja osób długotrwale bezrobotnych

Problemy szczegółowe	Cel główny	Kierunek działań	Sposób realizacji
Akceptacja przez bezrobotnych stanu wykluczenia z rynku pracy	Zwiększanie motywacji do podejmowania zatrudnienia	- Wykonywanie pełnej diagnozy postawy bezrobotnego wobec kwestii związanych z podjęciem zatrudnienia - Kompensacja deficytów umiejętności zawodowych i społecznych ograniczających motywację do podejmowania pracy	- realizacja programów obejmujących organizowanie zajęć warsztatowych służących rozpoznaniu potencjału zawodowego bezrobotnych i kwalifikowanie do odpowiednich form reintegracji zawodowej - organizowanie prac społecznie użytecznych - promocja zatrudnienia socjalnego - organizowanie specjalistycznego poradnictwa (prawne, psychologa)
Trudność w pozyskaniu miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych	Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem grupy długotrwale pozostającej bez pracy	- wyposażanie bezrobotnych w wiedzę i umiejętności korzystania z dostępnych instrumentów wsparcia rynku pracy - promowanie projektów służących reintegracji zawodowej	- Wyposażanie osoby bez pracy w listy referencyjne opisujące ich mocne strony, zwiększające szanse na uzyskanie zatrudnienia. - Kierowanie do udziału w projektach realizowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz osób bez pracy - Utworzenie bazy danych o pracach sezonowych i dorywczych (sklep z pracą)

3. Wyłączenie osób i rodzin z niepełnosprawnością

Problemy szczegółowe	Cel główny	Kierunek działań	Sposób realizacji
Niedostatek usług kompleksowej opieki nad osobami niepełnosprawnymi w czasie nieobecności opiekunów	- Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym na czas nieobecności ich opiekunów - Umożliwienie opiekunom odreagowania stresu będącego skutkiem sprawowanej opieki	Zapewnienie miejsc pobytu dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych wraz z zapewnieniem odpowiedniej opieki	- Przygotowanie miejsc, wydzielanie stosownych pomieszczeń w ośrodku z mieszkaniami serwisowanymi z przeznaczeniem na pobyt czasowy osób wymagających opieki, - Świadczenie tego typu pomocy jako krótkotrwałej usługi opiekuńczej
Utrudniony dostęp do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz wsparcia	- Zwiększenie szans na samodzielne życie poprzez szerszy dostęp do odpowiednio przystosowanych	- Zwiększenie liczby mieszkań przystosowanych dla osób niepełnosprawnych - Zwiększenie dostępności do mieszkań serwisowanych	- Zwiększenie puli środków na adaptację mieszkań osób niepełnosprawnych - Rozbudowa infrastruktury tzw. mieszkań serwisowanych

emocjonalnego	mieszkań, - Zwiększeniu możliwości zarobkowania, - Zwiększenie możliwości uzyskanie pomocy wsparcia emocjonalnego - Udzielanie pomoc osobom i rodzinom od momentu narodzin dziecka niepełnosprawnego	stanowiących substytut pobytu w domu pomocy społecznej - Rozbudowa infrastruktury służącej rehabilitacji społecznej i zawodowej - Stworzenie mechanizmu niesienia interdyscyplinarnej wielowymiarowej pomocy rodzinom od momentu przyścia na świat dziecka z niepełnosprawnością	- Wprowadzenie procedur współpracy między sektorami służby zdrowia, instytucji socjalnych i organizacji pozarządowych, umożliwiających niesienie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom od momentu narodzenie dziecka niepełnosprawnego
---------------	---	--	--

4. Wykluczenie z rynku usług społecznych rodzin o niskich dochodach, deficyty umiejętności rodzicielskich

Problemy szczegółowe	Cel główny	Kierunek działań	Sposób realizacji
Niski poziom umiejętności rodzicielskich i społecznych	- Zwiększenie poziomu umiejętności rodzicielskich - Wzmacnianie zasobów służących osiągnięciu samodzielności - Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych - Zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym pomocy asystenta rodziny - Stworzenie pola aktywności obywatelskiej różnych środowisk etnicznych i narodowościowych	- Podejmowanie działań ukierunkowanych na przygotowanie do rodzicielstwa przyszłych rodziców, u których zaobserwowano deficyty odpowiednich umiejętności (zajęcia z położną, psychologiem) - Przygotowanie i wskazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu rodziców z dziećmi - Realizacja projektów służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców - Realizacja projektów edukacyjnych i społecznych służących włączeniu społecznemu mieszkańców
Wykluczenie rodzin z powodu ubóstwa	- Wsparcie ekonomiczne rodzin i pomoc w dostępie do usług społecznych - Przeciwdziałanie wykluczeniu i degradacji społecznej rodzin ubogich	- wspieranie rodzin w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych - edukacja rodzin - objęcie rodzin profesjonalnym doradztwem zawodowym	- rozwój świetlic środowiskowych dla dzieci młodzieży - zwiększenie liczby asystentów rodzin, z ukierunkowaniem ich pracy na edukację i wsparcie rodzin ubogich - zatrudnienie doradców zawodowych i innych specjalistów pracy z rodziną tj. psychologów, pedagogów - zatrudnianie rodzin wspierających do pracy z rodzinami przeżywającymi kryzys, - promocja wartości rodziny
Przemoc w rodzinie	- minimalizacja zachowań przemocowych - wzmacnianie kompetencji rodzicielskich	- Poszerzenie wiedzy na temat sposobów rozwiązywania konfliktów - Poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów kierujących przemocą w rodzinach	- realizacja programów terapeutycznych, edukacyjnych dla rodziców, sprawców i ofiar przemocy - poradnictwo socjalne, psychologiczne i prawne
Deficyty umiejętności funkcjonowania społecznego osób	Podniesienie poziomu umiejętności społecznych wychowanków instytucjonalnej i	Maksymalna kompensacja deficytów umiejętności społecznych ograniczających lub opóźniających usamodzielnienie	- Zwiększenie dostępności mieszkań chronionych - Realizacja programów zwiększających aspiracje edukacyjne wychowanków - Zwiększenie dostępności usług poradniczych świadczonych przez psychologów,

opuszczających pieczę zastępczą	pozainstytucjonalnej pieczy zastępczej	wychowanków	pedagogów i prawników
---------------------------------	--	-------------	-----------------------

5. Uzależnienie od środków psychoaktywnych

Problemy szczegółowe	Cel główny	Kierunek działań	Sposób realizacji
<ul style="list-style-type: none"> - Rozpowszechnione wśród młodzieży szkolnej zażywanie przetworów konopi oraz nowych środków psychoaktywnych - Brak systemu opieki postrehabilitacyjnej dla osób i rodzin z problemem narkomanii 	<ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie popytu na środki psychoaktywne - Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych osób używających szkodliwie i uzależnionych 	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie działań skierowanych na ograniczenie używania substancji psychoaktywnych - Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na tematy lokowane wokół problemów związanych ze środkami psychoaktywnymi - Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną, terapeutyczną i rehabilitacyjną - Poprawa dostępności i jakości pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej według europejskich standardów - Realizacja programów promujących zdrowy styl życia (w tym alternatywne formy spędzania wolnego czasu) - Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień, związanych z tym problemów i sposobów przeciwdziałania - Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy

6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Problemy szczegółowe	Cel główny	Kierunek działań	Sposób realizacji
<ul style="list-style-type: none"> - Niska aktywność organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu kluczowych problemów społecznych - Nie wystarczające wykorzystanie potencjału ekspertów ulokowanych w organizacjach pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie aktywności społecznej grup i organizacji społecznych - szersze otwarcie miasta na inicjatywy obywateli i organizacji pozarządowych - szersze włączenie istniejących podmiotów społecznych w nurt aktywności ogólnokrajowej - zwiększenie dostępu do informacji o przedsięwzięciach realizowanych i planowanych w perspektywie roku 	<ul style="list-style-type: none"> - Stwarzanie pola dla aktywności obywatelskiej - Promocja dobrych praktyk obywatelskich 	<ul style="list-style-type: none"> - kampanie i akcje społeczne - udział sektora pozarządowego w tworzeniu dokumentów o strategicznym znaczeniu - zlecanie zadań publicznym organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom.

VIII. Czas trwania, realizatorzy, koszty, monitoring, wskaźniki ewaluacji

1. Sposób realizacji strategii i jej ramy finansowe

Warunkiem skutecznej i efektywnej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zabezpieczenie przez Gminę Walce zasobów umożliwiających wprowadzanie, budowę i realizację programów zgodnych z przyjętymi kierunkami działań.

Programy, w zależności od charakteru działań, realizowane będą w różnych okresach: od kilku miesięcy, poprzez roczne aż do kierunkowych – kilkuletnich. Programy realizowane będą cyklicznie lub będą miały jednorazowy charakter. Projekty będą realizowane w ramach własnych zasobów samorządu przy partnerskim udziale organizacji pozarządowych oraz instytucji i podmiotów zewnętrznych.

Przewiduje się, że źródłami finansowania działań będą środki własne samorządu gminy, pozyskane środki zewnętrzne krajowe i europejskie. Priorytetowe znaczenie będą miały projekty realizowane w oparciu o montaż finansowy z różnych źródeł.

Realizowane projekty powinny cechować się efektywnością, skutecznością i celowością. Efektywność będzie osiągnięta, gdy relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami danego działania, a ponoszonymi lub planowanymi nakładami, będzie jak największa. Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, winny rozwiązywać jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych, a także służyć zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnosić poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa przy oszczędnym i wydajnym gospodarowaniu posiadanymi środkami.

Skuteczność, będzie uzyskana w przypadku gdy działania, będą tożsame z osiągniętym celem. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

Celowość, czyli dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

Środki finansowe na realizację zapisów strategicznych zawarte są w budżecie Gminy Walce. Ich wysokość corocznie ustala Rada Gminy Walce na podstawie projektu budżetu przedłożonego przez Wójta Gminy Walce. Przyjąć należy, że wysokość środków będzie zmieniała się w zależności od nasilania się zdiagnozowanych potrzeb społecznych.

2. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji w danym roku budżetowym.

Wdrażanie strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacje na temat realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez realizatorów w formie raportów rocznych.

Raport roczny zawierać będzie również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb. Raport, zaopiniowany zgodnie z obowiązującą procedurą, przedstawiany będzie, w ustalonym terminie, na sesji Rady Gminy Walce.

3. Wskaźniki

Ocena wdrażanej strategii oparta będzie o wskaźniki przy poszczególnych kierunkach działań. Wskaźniki odzwierciedlać będą wartości zakładane do ich realizacji i ukierunkowujące proces rozwoju, zależności od obszaru badań:

- w obszarze dotyczącym ludności dane statystyczne – np. przyrost naturalny, saldo migracji, dochody, liczba klientów pomocy społecznej;

- w obszarze dotyczącym rynku pracy – np. liczba zarejestrowanych osób, liczba szkoleń i skierowań, udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo, liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy oraz te same wskaźniki w odniesieniu do osób bezrobotnych niepełnosprawnych;

- w obszarze dotyczącym edukacji i poziomu wykształcenia – np. liczba ludności z wykształceniem wyższym, liczba ludności z wykształceniem, co najmniej średnim;

- w obszarze pomocy społecznej – liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba osób opuszczających system pomocy społecznej, wychodzących z bezdomności, uzależnienia, liczba utworzonych mieszkań chronionych dla różnych grup potrzebujących, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi, seniorami i niepełnosprawnymi).

Ważnym elementem oceny realizacji jest odniesienie się do wskaźników ekonomicznych związanych z stopniem poniesionych nakładów, kosztem jednostkowym uzyskania efektu, wysokością środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

Tabela określająca monitoring i ewaluację realizowanych zadań

Problem główny	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła i koszty realizacji	Monitoring	Wskaźniki ewaluacji
WYSOKI POZIOM STAROŚCI DEMOGRAFICZNEJ	Cały okres obowiązywania	Urząd Gminy Walce, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, jednostki i podmioty Urzędu Gminy, organizacje pozarządowe	Budżet miasta, środki unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki z budżetu woj. opolskiego; środki z budżetu państwa;	Na bieżąco; analiza danych, sprawozdawczość; raporty; opracowania	Liczba osób objętych pomocą; wysokość środków przeznaczanych na realizację; liczba realizowanych programów; liczba organizacji pozarządowych; ilość realizowanych programów i projektów; liczba udzielonych świadczeń, porad kontaktów; ilość utworzonych placówek i lokali dla seniorów; liczba wolontariuszy;
WYKLUCZENIE SPOŁECZNE OSÓB BEZROBOTNYCH	Cały okres obowiązywania	Urząd Gminy Walce, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, jednostki i podmioty Urzędu Gminy, organizacje pozarządowe	Budżet miasta, środki unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki z budżetu woj. opolskiego; środki z budżetu państwa;	Na bieżąco; analiza danych, sprawozdawczość; raporty; opracowania	Liczba realizowanych programów; liczba osób objętych wsparciem; liczba osób kończących programy i projekty; liczba baz danych dotyczących bezrobocia; wysokość udzielonego wsparcia dla osób i organizacji;
ALIENACJA OSÓB I RODZIN Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	Cały okres obowiązywania	Urząd Gminy Walce, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, jednostki i podmioty Urzędu Gminy, organizacje pozarządowe	Budżet miasta, środki unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki z budżetu woj. opolskiego	Na bieżąco; analiza danych, sprawozdawczość; raporty; opracowania	Ilość utworzonych mieszkań serwisowych; liczba osób objętych pomocą; kwota udzielonego wsparcia; liczba oddanych mieszkań dla osób niepełnosprawnych; liczba utworzonych miejsc w ZAZ i ŚDS; liczba instytucji i organizacji udzielających wsparcia; liczba wprowadzonych procedur;
WYKLUCZENIE Z RYNKU USŁUG SPOŁECZNYCH RODZIN O NISKICH DOCHODACH, DEFICYTY UMIEJĘTNOŚCI RODZICIELSKICH	Cały okres obowiązywania	Urząd Gminy Walce, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, jednostki i podmioty Urzędu Gminy, organizacje pozarządowe	Budżet miasta, środki unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki z budżetu woj. opolskiego	Na bieżąco; analiza danych, sprawozdawczość; raporty; opracowania	Liczba szkoleń przygotowujących do rodzicielstwa; liczba osób biorących udział w szkoleniach; liczba zrealizowanych projektów; ilość świetlic środowisk; liczba zatrudnionych asystentów rodziny i doradców zawodowych i innych specjalistów pracy z rodziną; liczba zatrudnionych rodzin wspierających; ilość przeprowadzonych kampanii promocyjnych; liczba programów edukacyjnych i terapeutycznych; osób objętych poradnictwem i wsparciem edukacyjnym i terapeutycznym; kwota wsparcia finansowego dla rodzicielstwa zastępczego; liczba placówek typu rodzinnego; liczba zatrudnionych koordynatorów pieczy zastępczej; liczba grup samopomocowych; ilość mieszkań chronionych; liczba osób objętych poradnictwem prawnym, psychologicznym i pedagogicznym;

UZALEŻNIENIE OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH	Cały okres obowiązywania	Urząd Gminy Walce, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, jednostki i podmioty Urzędu Gminy, organizacje pozarządowe	Budżet miasta, środki unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki z budżetu woj. opolskiego	Na bieżąco; analiza danych, sprawozdawczość; raporty; opracowania	Liczba programów z zakresu profilaktyki i zdrowego stylu życia; liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia terapeutycznego; liczba osób biorących udział w szkoleniu; liczba kampanii informacyjnych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom; kwota udzielonego wsparcia;
ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWALELSKIEGO	Cały okres obowiązywania	Urząd Gminy Walce, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, jednostki i podmioty Urzędu Gminy, organizacje pozarządowe	Budżet miasta, środki unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki z budżetu woj. opolskiego; środki z budżetu państwa;	Na bieżąco; analiza danych, sprawozdawczość; raporty; opracowania	Liczba kampanii i akcji społecznych; liczba organizacji zaangażowanych w akcje promocyjną; ilość współtworzonych dokumentacji strategicznych; liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania; kwota realizacji zadań zleczonych organizacjom;

IX. Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Walce wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględnia potrzeby każdego mieszkańca, niezależnie od jego statusu materialnego i prowadzi do realizacji założonej misji.

Realizacja celów zapisanych w dokumencie strategicznym możliwa będzie dzięki wspólnej pracy podmiotów z zakresu polityki społecznej oraz nowych instytucji zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Zbudowana siatka celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań uwzględnia najistotniejsze obszary życia społecznego, które winny być sferą oddziaływania samorządu, by jakość życia mieszkańców, ulegała systematycznej poprawie. Samorząd, jako kreator lokalnych rozwiązań, poprzez budowę kapitału społecznego swoich mieszkańców, dla nich i przez nich, wzmacnia naturalne sieci wsparcia, wspiera rodzinę w jej naturalnym środowisku, stara się redukować skutki społeczne bezrobocia, ekskluzji społecznej, bezdomności, uzależnień, włączając w te procesy organizacje pozarządowe jako partnera sprawdzonego i oczywistego. Należy wszakże pamiętać, że strategia jest tylko konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia.